

Το ανθρωπολογικό μοντέλο που προβάλλουν οι περί Gender θεωρίες (Αρχιμ. Θεόφιλος Λεμοντζής, Δρ. Θεολογίας)

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Με εισηγητή τον John Money ο όρος κοινωνικό φύλο(Gender) εξαπλώθηκε τη δεκαετία του '70 και η φεμινιστική θεωρία υιοθέτησε την ιδέα της διάκρισης του βιολογικού φύλου και της κοινωνικής κατασκευής των φύλων. Άλλωστε οι καταβολές της εν λόγω θεωρίας εντοπίζονται στη διατύπωση της φεμινίστριας Simone de Beauvoir της οποίας αποδίδεται η φράση: «γυναίκα δεν γεννιέσαι, αλλά γίνεσαι». Παρότι η Simone de Beauvoir δεν χρησιμοποιεί τον όρο κοινωνικό φύλο, υπονοεί όμως ότι ένα βιολογικά καθορισμένο σώμα με συγκεκριμένα ανατομικά χαρακτηριστικά (θηλυκό), σταδιακά διαμορφώνεται και εξελίσσεται σε έμφυλο υποκείμενο (γυναίκα). Η ανθρωπολόγος Gayle Rubin προβαίνει σε μια πιο ολοκληρωμένη θεωρητικά διατύπωση της διάκρισης βιολογικού και κοινωνικού φύλου στο άρθρο της “The Traffic in Women”, υποστηρίζοντας ότι κάθε κοινωνική οργάνωση, έχει ένα ‘σύστημα βιολογικού/κοινωνικού φύλου’, μια σειρά δηλαδή από κανονιστικές αντιλήψεις, διαδικασίες και πρακτικές μέσω των οποίων το ‘βιολογικό φύλο’ και το ωμό υλικό της ανθρώπινης αναπαραγωγής μετασχηματίζεται

και διαμορφώνεται μέσω της ανθρώπινης παρέμβασης σε κοινωνικό προϊόν.

Η κατεξοχήν υπέρμαχη της Gender αντίληψης, η οποία ώθησε τη θεωρία στα άκρα, ήταν η Αμερικανίδα Judith Butler η οποία στο βιβλίο της «Gender Trouble» (Μπελάδες του φύλου) υποστήριξε ότι το αρσενικό και το θηλυκό είναι εξ ολοκλήρου κοινωνικές κατασκευές. Αυτό σημαίνει ότι οι κατηγορίες άντρας και γυναίκα, είναι κατασκευασμένες και ότι αποτελεί πλάνη το γεγονός ότι οι κοινωνίες μας τις δέχονται ως δεδομένες. Σύμφωνα με την Butler, η αντιστοίχιση του «βιολογικού» στο «κοινωνικό» φύλο, δηλαδή η ταυτότητα «άνδρας-γυναίκα» είναι αφύσικη και δεν πρέπει να υφίσταται. Άρα δεν έχει καμιά σημασία το σώμα (ανδρικό ή γυναικείο) στην έμφυλη ταυτότητα. Τα πάντα είναι ζήτημα πολιτισμικής ερμηνείας και εξουσιαστικής λειτουργίας. Η Butler αμφισβητούσε την έως τώρα παραδοχή ότι ανεξάρτητα από την πολιτισμική διεργασία η ύπαρξη βιολογικού φύλου είναι αντικειμενική, όπως και αντικειμενική είναι η δημιουργία του κοινωνικού φύλου, ως αποτέλεσμα της παιδαγωγικής κοινωνικής λειτουργίας επί του βιολογικού φύλου. Αρνούμενη τη διαδοχικότητα των σταδίων: «βιολογικό φύλο, κοινωνικό φύλο και σεξουαλική επιθυμία», αποκόπτει ριζικά την έμφυλη ταυτότητα από τη βιολογική πραγματικότητα. Η Butler υποστηρίζει ότι η κοινωνικά κατασκευασμένη έμφυλη ταυτότητα (άνδρας/γυναίκα) είναι «αφύσικη», και συνεπώς δεν είναι απαραίτητο να ανταποκρίνεται στο αντίστοιχο ανατομικά

καθορισμένο σώμα (αρσενικό/θηλυκό). Υποστήριξε ότι η «ενσώματη ζωή», δηλαδή εάν ένα σώμα είναι τελικά άνδρας ή γυναίκα, είναι ένα υλικό φαινόμενο αντίστοιχο με τα όσα παράγει καθημερινά η κοινωνία δηλαδή οι σημαντικότερες διαφορές ανάμεσα στα φύλα (πέρα από τα σεξουαλικά όργανα) είναι κοινωνικές και όχι «φυσικές», ότι η αρρενωπότητα και η θηλυκότητα δεν είναι βιολογικά θέσφατα, αλλά προϊόντα κοινωνικής εκπαίδευσης, προϊόντα μίμησης συμπεριφορών και κοινωνικών ρόλων ή στερεότυπων και ότι τα αρσενικά και θηλυκά άτομα γίνονται άντρες ή γυναίκες αντιγράφοντας τις συμπεριφορές γύρω τους. Έτσι καταλήγει η Judith Butler ότι άλλο είναι το κοινωνικό φύλο, άλλο το βιολογικό φύλο, άλλο άντρας, άλλο αρσενικό, άλλο γυναίκα, άλλο θηλυκό. Ουσιαστικά αμφισβητεί, ως μια «κανονιστική μυθοπλασία» των σύγχρονων κοινωνιών, την αναγκαιότητα μιας αποκλειστικά διπολικής έμφυλης ανθρώπινης ταυτότητας, η οποία προκαθορίζεται και περιορίζεται, από τους βιολογικούς-υλικούς όρους της ύπαρξής της. Στην πραγματικότητα, υποστηρίζει η Butler, κάθε έμφυλη ταυτότητα είναι μια ανθρώπινη κοινωνική κατασκευή, που ποτέ δεν εξαντλείται στις βιολογικές-υλικές προϋποθέσεις της, ούτε βέβαια στα κοινωνικά ιδεολογήματα σχετικά με το ανθρώπινο φύλο. Σε τελική ανάλυση η Judith Butler υπερβαίνει το σχήμα της «αναγκαστικής τάξης» (compulsory order), ότι δηλαδή ένας άνθρωπος που γεννιέται με γυναικεία γεννητικά όργανα αναγκαστικά πρέπει να συμπεριφέρεται ως γυναίκα κοινωνικά και σεξουαλικά και το αντίστροφο, θεωρώντας ότι η κατασκευή του φύλου γίνεται μέσω του «πράττειν» και όχι του «είναι», δηλαδή όχι μέσα από το βιολογικό υλικό που φέρει κάποιος αλλά μέσα από τον τρόπο που εμφανίζεται μέσα στην κοινωνία, δηλαδή ως άντρας ή γυναίκα και η οποία εξαρτάται από αυτό που πιστεύει ότι είναι, άντρας ή γυναίκα, και το οποίο μπορεί να συμφωνεί ή μπορεί να μην συμφωνεί με τα ανατομικά γεννητικά χαρακτηριστικά του.

Συμπερασματικά, η Judith Butler, η Gayle Rubin, και αυτοί που αποδέχονται τις απόψεις τους, θεωρούν ότι οι έμφυλοι ρόλοι επιβάλλονται από την κοινωνία στο κάθε άτομο εξαιτίας των γεννητικών οργάνων που φέρει κατά τη γέννηση του. Υποστηρίζουν ότι με αυτόν τον τρόπο όμως καταπατάται, παρεμποδίζεται η φυσιολογική εκδήλωση του κοινωνικού φύλου και περιορίζεται αδίκως και εσφαλμένως ένα άτομο από την έκφραση της αληθινής ταυτότητας του φύλου, της έμφυλης του ταυτότητας η οποία δεν είναι ανάγκη να ταυτίζεται με το βιολογικό του φύλο, δηλαδή κάποιος να έχει ένα ορισμένο βιολογικό φύλο και να φανερώνεται μέσα στις κοινωνικές του σχέσεις ως άτομο του αντίθετου φύλου.

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)